

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ การพัฒนาโมเดลการสร้างขีดความสามารถในการปรับตัวของชุมชนเพื่อรับมือความเสี่ยงด้านทรัพยากรน้ำที่เกิดจากความแปรปรวนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

Development of capacity building models on community's adaptation for the rising risk of water resources from climate change and fluctuation

ระยะเวลาทำการวิจัย 2 ปี ตั้งแต่ ตุลาคม 2557 ถึง กันยายน 2559

ชื่อผู้วิจัย สุกาญดา เชื้อสุวรรณ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
อภัยชूरย์ สุวรรณชูจิต วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ
นิรัตน์ ภูทัตหมาก วิศวกรโยธาชำนาญการ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขีดความสามารถในการปรับตัวของชุมชนเพื่อรับมือความเสี่ยงด้านทรัพยากรน้ำที่เกิดจากความแปรปรวนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และนำเสนอโมเดลการสร้างขีดความสามารถในการปรับตัวของชุมชน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เจาะลึก และการประชุมกลุ่ม ในการรวบรวมข้อมูลจากชุมชนต้นแบบที่มีการปรับตัวเพื่อรับมือกับความเสี่ยงด้านทรัพยากรน้ำจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนมีขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรับมือความเสี่ยงด้านทรัพยากรน้ำที่เกิดจากความแปรปรวนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในระดับค่อนข้างต่ำ สาเหตุสำคัญเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ ขาดการถอดบทเรียน/ประสบการณ์อย่างจริงจัง การปรับตัวที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ มักเป็นเพราะเงื่อนไข ข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการตลาด และจากการที่คณะผู้วิจัยได้ถ่ายทอดความรู้ จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะในการคิดวิเคราะห์ การถอดบทเรียน ให้กับชุมชนที่มีความเข้มแข็งเป็นต้นทุนทางสังคม ดังเช่น ชุมชนแม่ทา ชุมชนตะโหนด และชุมชนแม่วิน พบว่า สามารถยกระดับขีดความสามารถในการปรับตัวรับมือความเสี่ยงด้านทรัพยากรน้ำของชุมชนได้อย่างเป็นดี

สำหรับโมเดลการสร้างขีดความสามารถในการปรับตัวของชุมชน มุ่งเน้นการสร้างความรู้ความตระหนักด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเสมือนจริง ได้แก่ เทคโนโลยี Hologram และ เทคโนโลยีเออาร์ (Augmented Reality) เพื่อถ่ายทอดความรู้ในประเด็นโลกกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบด้านทรัพยากรน้ำจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนแนวทางการจัดการน้ำเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยใช้ภาพสามมิติ ถ่ายทอดความรู้เชิงนามธรรม ให้ปรากฏในเชิงรูปธรรม ได้อย่างน่าสนใจติดตาม

ABSTRACT

Title Development of capacity building models on community's adaptation for the rising risk of water resources from climate change and fluctuation

Research Period: October 2014 - September 2016

Authors SUKANDA CHUERSUWAN. Environmentalist, Professional Level

APAITHOON SUWANCHOJIT. Public Works Engineer, Senior Professional Level

NIRAT POOTUDMARK. Public Works Engineer, Professional Level

This research aims to study the adaptation capacity of community to deal with the water resource uncertainty from weather variation and climate change. The research also demonstrates a model to enhance community adaptation. Qualitative research methods involved in-depth interview and focus group discussion to collect information from communities with good practices on the adaptation.

The results indicated that communities had low capacity level to adapt to the water resource uncertainty from weather variation and climate change. Lack of understanding and knowledge on climate change were the causes along with the lack of critical thinking skill, and rigorous lesson learned. Most adaptation practices were from economic, social, and marketing constrains. Community education campaign organized by the researcher helped some communities, such as Mae Ta, Ta Mod, and Mae Vin. These communities showed higher adaptation level to cope with the water resource uncertainty from weather variation and climate change.

In this research, the model developed to enhance adaptation capacity through community education was accomplish with the help from hologram and augmented reality. These technology helped the audient to visualize the concept of climate change, the impact on water resources, and water management method to deal with climate change. Three dimension graphic allowed the contents to appear clearly and to attract the interest of the audient.